

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 14 Ağustos 2025

Sayı : 13427

34456

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Sayın Murat

KURUM tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim

Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

18 Temmuz 2025 tarihinde İzmir'in Çeşme ilçesinde yaşanan ve bir vatandaşımızın hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan "şezlong cinayeti", kıyı şeritlerimizdeki ve siteler gibi toplu yaşam alanlarındaki ortak alanların kullanımına ilişkin mevcut yasal çerçevenin, denetim mekanizmalarının ve güvenlik anlayışının ne denli yetersiz kaldığını acı bir şekilde ortaya koymuştur. Kıyıların halka ait olduğu Anayasal bir ilke iken ve Yargıtay'ın "şezlong kiralamanın zorunlu tutulamayacağına" dair emsal kararları bulunurken, fahiş ücretler, keyfi yer ayırmalar ve bu zemin üzerinde yeşeren şiddet olayları, sorunun ciddiyetini gözler önüne sermektedir.

Bu bağlamda;

1- Anayasa'nın 43. maddesi ve 3621 sayılı Kıyı Kanunu, kıyıların herkesin eşit ve serbest yararlanmasına açık olduğunu hükme bağlamışken, bugün birçok turistik beldede vatandaşların denize ulaşmak için dahi ücret ödemek zorunda kalması veya kendi havlusunu serecek yer bulamaması, Anayasal bir hakkın fiilen gaspı anlamına gelmemekte midir? Bu bariz hukuksuzluğun önlenmesi için Bakanlığınız bugüne kadar hangi somut ve caydırıcı adımları atmıştır?

2- Plajların ve kıyı şeritlerinin işletilmesi, denetlenmesi ve düzenlenmesi sürecinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Belediyeler arasındaki yetki ve sorumluluk dağılımı net midir? Çeşme'de yaşanan cinayet gibi olaylar, kurumlar arası koordinasyonsuzluğun ve "yetki benim değil" anlayışının bir sonucu olarak mı ortaya çıkmaktadır? Bu yetki karmaşasını sonlandıracak ve tek bir sorumlu otorite belirleyecek yasal bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

3- Kamuoyunda "halk plajı" olarak bilinen ancak zamanla özel işletmeler tarafından şezlong ve şemsiyelerle tamamen doldurularak fahiş fiyatlarla kiralanan alanlara yönelik nasıl bir denetim mekanizması işletilmektedir? Son 5 yıl içerisinde, Kıyı Kanunu'na aykırı şekilde halkın serbest kullanım alanını işgal eden kaç işletmeye idari yaptırım uygulanmış, bu yaptırımların niteliği ve tahsilat oranları ne olmuştur?

4- Çeşme'deki cinayetin iki komşu site görevlisi arasında yaşanması, sorunun sadece kamusal plajlarla sınırlı olmadığını, Kat Mülkiyeti Kanunu'na tabi özel mülklerdeki ortak alan kullanımının da ciddi bir anlaşmazlık ve şiddet potansiyeli taşıdığını göstermiştir. Site yönetimlerinin şezlong gibi ortak eşyaların dağıtımı ve kullanımına ilişkin belirlediği kuralların yasal çerçevesi ve denetimi nasıl sağlanmaktadır? Bu tür anlaşmazlıkların can kaybına yol açmasını engelleyecek hangi önleyici mekanizmalar (arabuluculuk, kolluk bildirimi vb.) mevcuttur ve ne kadar etkin kullanılmaktadır?

5- Şezlong ve şemsiye kiralama bedellerinin belirlenmesinde herhangi bir yasal kriter, tavan fiyat uygulaması veya maliyet analizi zorunluluğu var mıdır? Yoksa bu fiyatlandırma tamamen işletmelerin insafına mı bırakılmıştır? Bir şezlongun günlük kiralama bedelinin asgari ücretin önemli bir oranına tekabül edebildiği göz önünde bulundurulduğunda, bu durum "ticari faaliyet" sınırlarını aşarak "fırsatçılık" ve "ekonomik sömürü" suçunu oluşturmaz mı? Ticaret Bakanlığı bu konuda neden sessiz kalmaktadır?

6- Bazı işletmelerin plaja girişi ücrete tabi tutması veya "minimum harcama limiti" gibi uygulamalarla vatandaşları dolaylı olarak hizmet satın almaya zorlaması, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a ve Yargıtay kararlarına açıkça aykırı değil midir? Bu tür gizli ücretlendirme ve zorunlu tüketim uygulamalarına karşı Bakanlığınızca re'sen bir inceleme ve soruşturma başlatılmış mıdır?

7- Çeşme'deki olayda bir güvenlik görevlisinin hayatını kaybetmesi ve katil zanlısının bir başka site görevlisi olması, bu personelin görev tanımları, yetkileri ve eğitimlerine ilişkin ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun çerçevesinde, bir site görevlisinin veya güvenlik personelinin, komşu bir sitenin alanı veya kamuya ait bir alandaki şezlong düzenlemesine müdahale etme yetkisi var mıdır? Bu personelin, benzeri sosyal gerilim anlarında nasıl davranması gerektiğine dair aldığı özel bir eğitim mevcut mudur?

8- Cinayet zanlısının yakalanmamak için makilik alanda yangın çıkardığı iddiası, basit bir şezlong kavgasının nasıl bir kamu güvenliği ve ekolojik felaket tehdidine dönüşebileceğini göstermektedir. Bu durum, yerel kolluk kuvvetlerinin ve acil müdahale ekiplerinin, özellikle yaz aylarında artan nüfus yoğunluğu ve sosyal gerilimlere karşı hazırlık seviyesinin ve öngörü kapasitesinin sorgulanmasını gerektirmez mi? Bu tür çok boyutlu krizlere karşı önleyici tedbirler nelerdir ?

9- Meydana gelen bu elim hadise ve benzerlerinin tekrarını önlemek amacıyla, Kıyı Kanunu, Kat Mülkiyeti Kanunu ve ilgili diğer tüm mevzuatı kapsayacak şekilde; yetki karmaşasını sonlandıran, keyfi fiyatlandırmayı engelleyen, denetimleri sıkılaştıran, özel güvenlik ve site görevlilerinin yetki ve sorumluluklarını netleştiren ve en önemlisi vatandaşın kamu alanlarından adil, güvenli ve ücretsiz yararlanma hakkını güvence altına alan kapsamlı bir yasal düzenleme yapmayı ve bu konuyu bir "devlet politikası" olarak acilen ele alınması düşünülmekte midir ?